

zaaknummer 2015W1487

Datum beslissing: 9 januari 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Passionisten,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Op 6 maart 2010 heeft klager bij het toenmalige Hulp en Recht een melding gedaan van seksueel misbruik door een pater (Passionist) op het (klein) seminarie te [plaats].

Bij brief van 10 april 2015 is klager door het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK er op geattendeerd dat hij zijn melding nog tot 1 mei 2015 kan omzetten in een formele klacht bij de Klachtencommissie.

Op 20 april 2015 heeft klager via een e-mailbericht het Meldpunt meegedeeld dat hij zijn melding wil omzetten in een formele klacht.

Er hebben voorts meerdere e-mailcontacten met klager plaatsgevonden teneinde de identiteit van aangeklaagde te achterhalen.

Op 30 april 2015 heeft de griffie een brief ontvangen van pater [naam], provinciaal van de Passionisten in Nederland.

Vervolgens hebben nog verdere e-mailcontacten plaatsgevonden met het Provinciaal Passionisten en is op 13 juli 2015 bij de griffie nog een brief ingekomen van pater [naam] voornoemd in verband met nader onderzoek naar de identiteit van de aangeklaagde Passionist.

Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 juli 2015.

Op 13 augustus 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam].

Voorts heeft er nog e-mailcontact plaatsgevonden tussen de griffie en de juridisch adviseur mr. S. van Schaik en pater [naam], omtrent het achterhalen van de identiteit van aangeklaagde.

Op 31 augustus 2015 heeft de griffie een brief met bijlage ontvangen van mr. S. van Schaik, waarin wordt vermeld dat het klager gelukt is om de naam van de aangeklaagde te achterhalen.

De griffie heeft hierop een aanvullende inhoudelijke reactie d.d. 11 september 2015 ontvangen van pater Hoogland.

Op 10 december 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is via de Skype-verbinding gehoord en heeft zijn standpunt nader mondeling toegelicht. Hij werd vanuit Utrecht bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. S. van Schaik. Namens de Congregatie is verschenen pater Hoogland voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1 In 1955 werd klager toegelaten tot het Seminarie [naam] in [plaats]. Klager was toen net elf jaar geworden.

In het tweede jaar, in 1956, kwam klager in aanraking met aangeklaagde. Aangeklaagde kwam het haar van klager en de andere jongens knippen. Klager herinnert zich nog dat gezegd werd dat ieder moest zorgen dat de volgende student aanwezig was terwijl de student ervoor geknipt werd. Op dat moment had klager geen idee waarom deze maatregelen genomen werden.

Aangeklaagde verrichtte naast het knippen van de haren ook allerlei huishoudelijke karweien.

Het gewone lichamelijke contact bij het knippen met aangeklaagde begon onschuldig, maar werd al snel persoonlijker, onder het mom van 'seksuele voorlichting'. Klager was toen nog onwetend, maar wel nieuwsgierig. In ruil voor lekkere hapjes veranderde het contact langzaam in zoenen, waarbij aangeklaagde ook zijn tong gebruikte. Klager herinnert zich vooral de eerste keer dat hij een tongzoen kreeg, omdat hij van schrik het speeksel van aangeklaagde terug spuugde in diens gezicht. Aangeklaagde heeft klager een paar keer gezoend.

Tijdens een vrije middag in maart 1957 riep aangeklaagde klager naar de hooizolder om hem te helpen. Boven aan de ladder wachtte aangeklaagde klager op en gaf hem een grote glanzende appel, in die tijd een grote traktatie voor de studenten. Klager werd vervolgens door aangeklaagde vastgepakt, waarbij aangeklaagde zijn lichaam tegen dat van klager aanduwde en vervolgens probeerde om zijn tong in de mond van klager te steken. Klager probeerde zich los te maken maar zag een blik van woede op het gezicht van aangeklaagde die hij nog niet eerder had gezien. Dat maakte klager angstig. Op dat moment sloeg aangeklaagde klager met zijn vuist in zijn testikels, waardoor klager dubbelsloeg van de pijn. Aangeklaagde stompte klager daarop nogmaals in de testikels. Omdat klager zich op de zolder bevond, dicht bij de rand, besloot hij niet meer tegen te stribbelen, uit angst om naar beneden geduwd te worden. Klager hoorde daarna de stem van zijn beste vriend, die op zoek naar hem was. Dit zorgde er voor dat aangeklaagde klager liet gaan. Klager weet niet precies wat er

verder gebeurd is op de hooizolder, maar klager bleek later een nare infectie bij zijn anus te hebben.

Ter zitting heeft klager nog nader toegelicht dat aangeklaagde op de hooizolder aan zijn broek heeft gefriemeld. Klager voelde pijn. Hij vermoedde dat aangeklaagde met zijn achterste bezig was. Zijn onderbroek bleek nat en hij heeft geprobeerd deze in de WC schoon te wassen.

Kort daarna kreeg klager een infectie bij zijn anus. Twee à drie dagen later is klager naar het ziekenhuisje daar gegaan. Hij kon niet meer goed naar de WC. Klager is in de ziekenkamer beland. De ziekenbroeder had volgens klager wel een vermoeden wat er was gebeurd.

Omdat klager destijds bang was om aangeklaagde nog tegen te komen, heeft hij de toenmalige overste in vertrouwen genomen. Dezelfde avond nog is aangeklaagde vertrokken van het seminarie.

Ongeveer een jaar later kreeg klager te horen dat aangeklaagde in een klooster van de Passionisten in [klooster] was overleden. Het gerucht ging dat aangeklaagde zelfmoord zou hebben gepleegd.

Het heeft klager veel moeite gekost om uiteindelijk de identiteit van aangeklaagde te achterhalen.

2.2 Klager heeft in de jaren na het seksueel misbruik nog vaak last gehad van problemen bij zijn anus. In 1973 heeft klager in [land] een corrigerende operatie ondergaan. Nog steeds heeft klager een groot litteken tussen zijn benen.

Omdat klager in Nederland niets had, behalve een forse studieschuld en nare herinneringen, besloot hij om een nieuw leven te starten in het buitenland. Klager is in 1968 vertrokken naar [land].

In juli 1969 is klager getrouwd, maar dit huwelijk heeft niet lang stand gehouden.

Aan het tongzoenen door aangeklaagde heeft klager altijd met walging teruggedacht. Dit leidde er toe dat het ontmoeten van en uitgaan met meisjes een probleem was. Uiteindelijk ontmoette klager in 1975 zijn tweede, huidige, vrouw [naam]. Zij bleek eveneens een geschiedenis te hebben met seksueel misbruik en beiden zijn in de jaren '80 hulp gaan zoeken.

Klager raakte zo verstrikt in zijn herinneringen dat hij in 1995 een zelfmoordpoging heeft gedaan. Therapieën boden hem geen verlichting. De enorme schandalen die ontstonden rondom het uitkomen van seksueel misbruik door de R.K. Kerk hebben geleid tot weerstand bij professionele hulpverleners. De ervaring van klager was dat men eerst probeerde een andere oorzaak te vinden voor zijn problemen en dat het seksueel misbruik door een geestelijke uit de weg gegaan werd.

Na meer dan 15 jaar besloot klager te stoppen met medicatie en de hulp van hulpverleners, omdat niets of niemand hem verlichting had gegeven.

Omdat klager grote moeite heeft met de omgang van mannen en de meeste leidinggevenden mannen zijn, liep klager in de meeste technische beroepen tegen dezelfde problemen aan. In 1987 heeft klager besloten om als zelfstandig ondernemer te gaan werken in de vastgoedontwikkeling. In 2004 is klager gestopt met werken vanwege lichamelijke klachten. Klager lijdt aan MS. Klager kan momenteel rondkomen van zijn pensioen en een uitkering, maar over de (financiële) toekomst maakt klager zich grote zorgen.

Klager en zijn vrouw zijn veelal op zichzelf. Klager heeft moeite met het vertrouwen van anderen.

verteld dat het seksueel misbruik veel erger was. Klager kon er eerder niet over praten. Achteraf heeft zijn vrouw nu begrepen dat het seksueel misbruik erger was dan ze aanvankelijk in de brief van klager had gelezen.

2.3 Klager verzoekt tot gegrondverklaring van de klacht. Hij hoopt hiermee zijn ervaringen te kunnen verwerken. Daarnaast hoopt hij op begrip, erkenning en excuses van het kerkelijk instituut. Klager wenst voorts de schade die hij opgelopen heeft als gevolg van het ondervonden seksueel misbruik, zowel materieel als immaterieel, vergoed te krijgen.

3. De (aanvankelijke) reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

De Provinciaal heeft op basis van de door klager verstrekte informatie, de beschrijving van de broeder en na uitgebreid onderzoek niet kunnen vaststellen om welke aangeklaagde het precies zou gaan. In het archief is ook niets te vinden wat duidt op ontoelaatbaar gedrag van een broeder.

De betreffende broeder zou overgeplaatst zijn in maart 1957. In het archief is niets te vinden van een overplaatsing, noch vanuit [plaats] noch naar [klooster] of een ander klooster.

Van de broeders die aantoonbaar in [plaats] woonden in 1957 is er geen overleden in de periode maart 1957 t/m december 1958 (en ook niet uitgetreden). Van zelfdoding is, voor zover de Provinciaal kan nagaan, nooit sprake geweest bij een broeder (of pater) van de Congregatie in Nederland noch van een gerucht daarover.

Het relaas van klager is schokkend en bedroevend. Het staat haaks op datgene waar de Passionisten voor staan en willen staan.

Op basis van de thans voorhanden gegevens moet de Provinciaal echter concluderen dat er geen concrete persoon aangewezen kan worden en dat er van de beschreven voorvallen niets is terug te vinden. Dit maakt het voor de Provinciaal in feite onmogelijk om verder inhoudelijk in te gaan op de klacht. Er wordt verzocht om de klacht niet ontvankelijk te verklaren.

4. Een aanvullende reactie (zakelijk weergegeven)

Bij brief van 31 augustus 2015 kreeg de Provinciaal de mededeling dat de naam van broeder [naam] aan de klacht wordt verbonden.

De Provinciaal stelt vast dat de adressen op het meegezonden gemeentelijke formulier kloosters van de Passionisten zijn geweest. Het voormalige [Passionistenklooster] staat in [plaats].

In het archief heeft de Provinciaal een kort stukje informatie over aangeklaagde gevonden, betreffende enkele gebeurtenissen in zijn leven.

Op grond van deze en de aan hem aangereikte informatie van klager zou de Provinciaal niet op de naam van de aangeklaagde zijn gekomen.

Aangeklaagde is vredig gestorven op een ziekbed. Er was geen sprake van zelfdoding.

De naam van aangeklaagde is niet eerder genoemd in het kader van seksueel misbruik. Ook komt zijn naam niet voor in de informatie van de Commissie Deetman.

Het verloop van het indienen en formuleren van de klacht geeft o.a. aan dat het na zo'n lange tijd moeilijk is de precieze gegevens vast te stellen. Het is niet zo dat de Provinciaal geen geloof hecht aan hetgeen klager beschrijft. De Provinciaal heeft echter geen aanwijzingen gevonden die duiden op mogelijk onacceptabel gedrag van aangeklaagde jegens minderjarigen. Het

De naam van aangeklaagde is niet eerder genoemd in het kader van seksueel misbruik. Ook komt zijn naam niet voor in de informatie van de Commissie Deetman.

Het verloop van het indienen en formuleren van de klacht geeft o.a. aan dat het na zo'n lange tijd moeilijk is de precieze gegevens vast te stellen. Het is niet zo dat de Provinciaal geen geloof hecht aan hetgeen klager beschrijft. De Provinciaal heeft echter geen aanwijzingen gevonden die duiden op mogelijk onacceptabel gedrag van aangeklaagde jegens minderjarigen. Het archief en gesprekken met andere leden van de Congregatie hebben geen nadere informatie opgeleverd die de klacht bevestigen.

In alle redelijkheid mag worden aangenomen dat klager seksueel misbruikt is door aangeklaagde zoals hij beschrijft. De beschreven pijn en moeilijkheden die klager heeft geleden en lijdt vanwege hetgeen hem mogelijk door aangeklaagde is aangedaan, wil de Provinciaal daarom erkennen.

5. De beoordeling

5.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

5.3 Er zijn bijna zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden, namelijk dat aangeklaagde klager een paar keer heeft (tong)gezoend en dat hij dit één keer zelfs met geweld heeft proberen af te dwingen door klager vast te pakken en tegen zich aan te wrijven en in de testikels van klager te stampen, waarna ook een penetratie heeft plaatsgevonden, dan wel een poging daartoe.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven in het klaagschrift en ter zitting nader heeft toegelicht. Duidelijk is dat klager, zoals hij het ook zelf heeft verwoord, niet eerder uitgebreid over het seksueel misbruik heeft kunnen praten. Hij heeft niet alles in één keer kunnen vertellen en het heeft hem ook veel moeite gekost om zijn verhaal naar buiten te brengen. Ter zitting heeft klager kunnen praten over enkele nadere details, zoals bijvoorbeeld de (poging tot) penetratie. Op basis van hetgeen klager heeft verklaard ten aanzien van zijn anus beschikt de Klachtencommissie over een voldoende aanwijzing dat er een penetratie heeft plaatsgevonden, dan wel dat een poging daartoe is gedaan.

Daarnaast wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van zijn echtgenote d.d. 21 mei 2015. Hieruit blijkt dat klager jaren na hun huwelijk heeft verteld dat er op school, toen hij een jonge tiener was, iets heel ergs was gebeurd. Het was zo traumatisch dat hij zelfs

een zelfmoordpoging heeft gedaan. Hij kon niet praten over wat er gebeurd was. Hij beschreef het als een groot eng zwart gat, waarbij hij vreesde voor zijn leven. Klager heeft toen alleen iets verteld over een appel. Toen klager rond 2010 informatie via het internet vond over hulp in Nederland voor mensen die destijds als kind in een seminarie seksueel misbruikt waren, vond hij meer rust. De Klachtencommissie stelt vast dat de opbouw van de verklaring van de echtgenote van klager consistent is met de verklaring van klager zelf.

Ter zitting is voorts duidelijk geworden dat klager pas enkele maanden geleden aan zijn echtgenote heeft verteld dat het seksueel misbruik door aangeklaagde erger was dan dat hij aanvankelijk aan haar had verteld. De context van de verklaring van klager is nu beter te plaatsen, bijvoorbeeld dat de appel een trigger was voor herbelevingen van de gebeurtenis op de hooizolder.

De verklaring van klager wordt ook ondersteund door de verklaring van zijn (stief)zoon d.d. 3 december 2015. Hieruit blijkt dat toen de (stief)zoon in 1996 in [land] was, op een moment dat de gemoedstoestand van klager slecht was, de echtgenote van klager als verklaring gaf dat klager in zijn jonge jaren door een geestelijke seksueel was misbruikt en dat dit ook de reden was geweest voor zijn zelfmoordpoging. De echtgenote van klager – de moeder van de stiefzoon van klager – kon er toen niet meer over vertellen, omdat het klager niet lukte om er over te spreken.

Tenslotte is gebleken dat klager al in 2010 een melding van het seksueel misbruik heeft gedaan bij het toenmalige Hulp en Recht. In 2015 heeft klager die melding omgezet in een formele klacht.

5.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12/13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

5.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5.6 Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal van de Congregatie van de Passionisten in Nederland de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 januari 2016 door: mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. H.J. Schepen,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.